

Alutaguse sümbolid

Programmi raames tutvutakse vahetus keskkonnas erinevate pinnavormidega: sisemaised luited, rannaluited ja oosid. Kohalikud nimetavad neid kõiki kriivadeks. Need huvitavad, rabast kerkivad pinnavormid on elupaigaks paljudele loomadele ja olid pikka aega elupaigaks ühele huvitavale kogukonnale nagu poluvernikud.

Sihtrühmad: põhikooli III aste ja gümnaasium

Eesmärgid. Programmis osaleja:

- tunneb piirkonna peamisi pinnavorme – oos, mõhn, luide, soo
- teab ja tunnetab pinnavormide ja elustiku seoseid
- tajub, kuidas looduskeskkond on mõjutanud kohalike inimeste kultuuripärandit ja kuidas inimene on mõjutanud looduskeskkonda

Õpipädevused: loodusteaduste ja tehnoloogiate pädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus, suhtluspädevus

Seos õppekavaga:

PK Loodusõpetus: Pinnamood ja pinnavormid.

PK Geograafia: Pinnamood.

PK Geoloogia: Setted.

Gümn Biolöoogia: Keskkonnakaitse.

Gümn Geograafia: Looduse komponentide vahelised seosed.

Meetodid: õppefilmi vaatamine, rääkivad seinad, käeline tegevus, paikvaatlused, võrdlused, analüüs.

Juhis õpetajale:

Õpikeskkonna eripärad: muusemi siseruum, looduskeskuse õppeklass ja maastik. Maastikul on enamjaolt metsamaastik, väikesed sooületused laudteel.

Riietus mugav ja sobilik looduses liikumiseks. Arvestada tuleb Eesti muutlike ilmaoludega.

Kaasa vihmakeep.

Liikumispuudega õpilastele sobib ainult osa programmist, õppekäik maastikul neile ei sobi.

Märksõnad: pinnavormid

Aeg: **kevad, suvi, sügis**

Kestus: **5 – 6 h**

Rühma suurus: kuni **22 õpilast + 2 õpetajat**

Hind: **340.00 eurot/ 1 rühm**

Korraga saame vastu võtta maksimaalselt 2 rühma.

Läbiviimise kohad: Iisaku Kihelkonna muuseum, Keskkonnaameti Iisaku Looduskeskus ja Agusalu Looduskaitseala (Alutaguse Rahvuspark)

Keel: eesti, vene

Tegevuste käik

- Iisaku Looduskeskuse külastus. Õppefilmi ja ekspositsiooni kaudu tutvutakse piirkonna peamiste pinnavormide ja nende tekkelugudega. Keelelise õppekeskkonna soodustamiseks on ruumis nn „rääkivad seinad“.
- Iisaku muuseumi õpituba – Elu kriivadel. Õpitoas saavad osalejad ülevaate, kes ja kuidas elasid Alutaguse piirkonnas.
- Õppekäik Agusalu kriivadel ja rabas: saadud teadmiste kinnistamine vahetus keskkonnas. Matk toimub piki kriivasid (Eesti ainsad sisemaised lited, Peipsi järve rannalited ja oosid), kus kahel pool on erinevat tüüpi metsad, mis vahelduvad madalsoo ja kõrgsooga. Õppekäigu alguspunkti liigutakse tellija transpordiga.
- Kokkuvõte. Lapsed nimetavad, milliseid pinnavorme programmi jooksul nähti. Seejärel ütleb iga õpilane üksteise järel kordamata pinnavormi tekkelooga või elupaigaga seotud lause.

Õppematerjalid ja vahendid:

- ✓ väljapanekud
- ✓ õppefilm
- ✓ erinevad pinnasematerjalid nagu liiv, kruus jm
- ✓ näitlikud materjalid – skeemid, pildid, kaardid

Juhendajad:

Ingrid Kuligina on keskkonnahariduse ja õuesõppeprogramme loonud ja läbi viinud juba 2006. aastast, vahepeal Keskkonnaameti keskkonnahariduse spetsialistina. Ida-Virumaa Keskkonnahariduse Ümarlaua juhtrühma liikmena on ta alati kursis uusimate suundadega. 2011 nimetati ta maakonna aasta koolitajaks, aasta matkategelase tiitli on teeninud kolm korda. Ingrid koolitab ja koolitub pidevalt. Veel on ta nii kultuuri- kui loodusgiid, retkejuht, piirkonna turismiarendaja, Alutaguse Matkaklubi eestvedaja ning Eesti matkaspordi edendaja.

Heldi Aia on keskkonnahariduse ja õuesõppeprogramme läbi viinud juba 2008. aastast. Ta on lastele loodust vahendanud nii Keskkonnaameti keskkonnahariduse spetsialistina kui Mäetaguse Põhikooli loodusainete õpetajana. Heldil on Tallinna Ülikoolist magistrakraad, kuid jätkab pidevalt enda täiendamist erinevatel koolitustel.

Gradislava Jušmanova on hariduselt geograaf, kuid on keskkonnahariduse ja õuesõppeprogramme läbi viinud juba üle tosina aasta. Ta ei puudu üheltki keskkonnahariduse konverentsilt. Gradislaval on suur kogemus matkaalaste laagrite, kokkutulekute ja võistluste korraldamisel ning aastaid koolitas ta matkaringides välja noori auhinnatud matkasportlasteks. Praegu veab ta Kohtla-Järvel mälumänguringi. Lisaks on Gradislava Ida-Virumaa looduse-, ajaloo-, kultuuri-, tööstuspärandi giid.

Aili Reiman on olnud loodusainete õpetaja lausa 16 aastat. Suurt kogemustepagasit on ta siiski pidevalt täiendanud. Oma loodusteaduste bakalaureusekraadile on ta hiljuti juurde läbinud uurimusliku õppe-, muutunud õpikäsitluse ja muutuva õpetaja, suhtlemise ja koostöö ning erivajadustega lastele keskendunud kursuseid. Aili on ka aktiivne liige Eesti Keskkonnahariduse Ühingu.